

Nagyböjt 2. vasárnapja

2Tim 1,8b-11

Ne szégyellj...

⁸Ne szégyellj hát tanúságot tenni Urunk mellett, sem mellettem, aki érte fogoly vagyok. ⁹Ehelyett vállald az evangéliumért a szenvedéseket velem együtt, bízva az Isten erejében, aki megváltott és a szent hivatásra meghívott minket, ¹⁰nem tetteink alapján, hanem saját elhatározásából és kegyelméből, amelyet Krisztus Jézusban örök idők óta nekiünk ajándékozott, s amely most nyilvánvaló is lett Üdvözítőnk, Krisztus Jézus megjelenésével. ¹¹Ő legyőzte a halált, s felragyogtatta előttünk az életet és a halhatatlanságot, az evangéliummal, amelynek hirdetője, apostola és tanítója lettem.

Timóteus, Pál tanítványa Lisztárból származott, édesanyja, Euniké zsidó, apja pedig pogány volt. A zsidó vallási jog szerint, az édesanyja miatt, zsidónak számított. Kr. u. 49 vagy 50 nyarán mindössze húszéves korában találkozott Pállal. Elképzelhető, hogy Pál hatására vált kereszténnyé, majd megbízható fiatal munkatárssá, aki számos nehéz küldetést teljesített Tesszalonikába, Korintusban, Filippiben. A hagyomány szerint Efezus püspöke lett, és ebben a minőségében írja neki Pál a levelet. A Timóteusnak írt második levél Pál életének végén, legnehezebb szakaszában keletkezett, amikor második római fogságában az apostol a halálos ítéletet várta. Ezért ezt a levelet Pál végrendeletének is nevezik. A Pál és a keresztény egyházak elleni birodalmi méretű üldözés zűrzavart okozott az apostol által alapított egyházközösségekben. A félelem polemizálta a híveket. A zsidókeresztények, akik Pétert tartották szimbolikus vezetőjüknek, talán a pogánykeresztényeket és közvetlenül Pált okolták az üldözésekért. Timóteus zsidó származása miatt a zsidókeresztényeknek is elfogadható személyiség volt, de mint Pál munkatársát, talán igyekeztek a pogányok és mestere missziós műve ellen fordítani.

Annyi biztos, hogy a lelkes korszak után szenvedés köszöntött az egyházra és Timóteusra. Fontos tehát, hogy Timóteus az evangéliumért és Pál művéért vállalta a szenvedéseket és a konfliktusokat is Isten erejében bízva (8b). Pál tudta, hogy sem ő maga, sem Timóteus nem tudja legyőzni a gonoszt és a halált, de még a halállal való fenyegetést sem. Fontos, hogy hivatását küldetésnek fogta fel és tudatosította magában, hogy Isten kiválasztott apostola erre a feladatra. Ebben a situációban

mássá vált Timóteus munkája. A téves tanításokkal küzdeni, az erkölcsi relativizmustól megőrizni a híveket most sokkal nehezebb, mint korábban. Ilyenkor megkísértheti a vezetőt is a gondolat, hogy Jézus Krisztus megváltása mit sem ér, minden folytatódik tovább. A félelem furcsa játékot űz az egyén és a közösség gondolkodásával is.

Pál a halált és a halálfélelmet legyőző Jézus Krisztust állítja Timóteus szeme elé, akkor, amikor maga is szembenéz a halállal. Számára fontos volt, hogy a korábban perbe fogott Péterrel együtt, aki a zsidókeresztények védelmezője és szimbolikus vezetője volt, maga is vállalja a mártírhalált. Ha csak a zsidókereszténynek lesz mártírjuk és a pogánykeresztények vezetője megússza, akkor egész missziós műve veszendőbe megy. A levél igazi drámaiságát tehát az adja, hogy Pál a halál torkából ír egy utolsó üzenetet tanítványának, Timóteusnak, akinek immár a kezében van az egyház sorsa, és akitől kitartást és bátorságot remél.

Nem lehet hitelesen szenvedésről beszélni szenvedés nélkül, sem a helyállásról helyállás nélkül. Az egyház és az evangélium értékei iránti lelkesedés nem elegendő erő egy új közösség építéséhez. Azt sem lehet megmondani, hogy szociológiai értelemben milyen erős egyházköztség vagy egy területen élő kereszténység, amíg nem éri próbatételt. Hitünket és kereszténységünket a félelem és a nem hívő társadalom gyűlölete teszi próbára. Pál és az evangélium szavai csak a hiteles tanúságtévők szájából válnak vigasztaló, erőt adó igehirdetéssé. Az egyházat mindig a félelemmel szemben álló tanúságtévők mentik meg. A hirdetett evangélium a vezetők sorsává válik.

Van egy magyar mondás: „bajban ismerzik meg a jó barát”, ez a keresztény egyházra is érvényes. Timóteus a levél írásakor éppen azt tapasztalta, hogy milyen kicsire sorvad egy egyházköztség üldözés idején. Pál ekkor azt sugallja, hogy ezt a kicsit kell óvni és védeni. Ezt az intenciót gondos másolók mentették meg nekünk, hogy vigasztaló olvasmány legyen nehéz egyházi időszakokban.